

A partir de les Jornades per a la Cooperació en l'Estandardització Lingüística

La Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans va convocar els dies 25 i 26 de novembre de 1999 les Jornades per a la Cooperació en l'Estandardització Lingüística, amb la finalitat de reunir una àmplia representació territorial i sectorial dels professionals de la llengua, analitzar les formes de cooperació que s'havien donat entre ells i l'autoritat acadèmica i, sobretot, preveure les que podien ser més convenients en el futur.

El programa de les Jornades s'iniciava amb les intervencions dels directors generals de Política Lingüística de Catalunya i de les Balears i del president de la mateixa Secció Filològica, que, a manera de preàmbul, va fer una breu presentació de les activitats i projectes en curs en l'elaboració de la normativa.

A continuació, en apartats successius, es van donar a conèixer les activitats de col·laboració de la Secció Filològica en els diferents àmbits professionals i territorials de la llengua catalana, a fi de considerar-ne la idoneïtat i l'aplicabilitat futura en altres sectors o zones. S'hi van exposar experiències referents a les visites anuals de la Secció Filològica a diversos indrets del territori lingüístic, al sistema educatiu i els recursos lingüístics que poden ser-hi d'utilitat, a l'assessorament lingüístic i la revisió de textos, a la qualitat de la llengua en els mitjans de comunicació, a l'onomàstica, a la terminologia i la neologia, a la lexicografia i a la tasca dels escriptors i comunicadors.

Cadascun d'aquests apartats comptava amb el doble punt de vista d'algun membre de la Secció Filològica i algun dels professionals que hi havia col·laborat i culminava en un debat centrat específicament en les propostes de cooperació amb vistes al futur. El mateix nombre dels ponents —33 persones— ja dona una idea de la varietat dels aspectes considerats.

D'altra banda, la quantitat —més de tres-cents—, la qualificació professional i la diversitat dels participants van contribuir de manera decisiva a la bona marxa dels col·loquis. Pel seu origen, cal subratllar que, al costat d'una majoria de persones procedents de Catalunya, n'hi assistiren una trentena del País Valencià i altres tantes de les Balears. Per les dedicacions professionals declarades, sobresortiren els assessors o correctors —prop de la meitat— i pel seu àmbit de treball, els vinculats a l'Administració i a l'ensenyament —que, en conjunt, superaven el cinquanta-cinc per cent.

Les conclusions, gràcies a totes aquestes aportacions, podien fer un balanç altament positiu dels resultats de les Jornades i apuntaven, d'una banda, alguns criteris en què ha de fonamentar-se la cooperació i, de l'altra, camps concrets i formes específiques i efectives de dur-la a la pràctica.

Va ser especialment aclaridora la consideració que l'establiment de la normativa, la consolidació social de l'estàndard o l'elaboració i especialització funcional són tres camps distints, si bé complementaris, en el desenvolupament de la llengua comuna. Així, en el primer, és evident que la responsabilitat correspon a

l'autoritat acadèmica, per bé que l'aportació dels professionals de la llengua pot ser-hi extraordinàriament útil. En el darrer, són sens dubte els diferents professionals i especialistes de la comunicació els que hi han d'intervenir primordialment, encara que —a la inversa del que succeïa en el primer— l'articulació amb l'autoritat acadèmica hi pot resultar altament efectiva, com és el cas de la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu. Finalment, les Jornades subratllaren que és sobretot i de manera central en la consolidació de la llengua estàndard on la cooperació entre professionals de la llengua i autoritat acadèmica pot ser més eficaç i profitosa.

Aquest va ser, consegüentment, l'àmbit de cooperació entorn del qual es van fer més propostes concretes d'actuació. La Secció Filològica, en les dues reunions posteriors a les Jornades, va prendre-les en consideració, en la mesura que es referien a les seves pròpies actuacions, assumint amb el màxim interès les expectatives que les Jornades van suscitar, amb la voluntat de promoure'n activament la realització.

Així, la Secció acordà de continuar les seves visites anuals a diferents territoris de llengua catalana i tractar-hi els aspectes més específics de la situació lingüística directament amb els professionals de cada lloc. L'any 2000, concretament a primers de juny, és previst de viatjar a l'Alguer, arran de les recents disposicions legislatives que hi obren perspectives interessants per a l'ensenyament i l'ús del català.

Recollint una altra de les conclusions, la Secció Filològica va decidir també que donaria continuïtat a les Jornades per a la Cooperació en l'Estandardització Lingüística i que començaria a preparar la constitució d'una comissió organitzadora per a la propera edició, a la qual es preveu que s'incorporin alguns dels participants en les passades Jornades.

Partint d'altres demandes exposades en el curs dels debats, la Secció Filològica ha elevat al Consell Permanent de l'IEC un informe sobre l'Oficina de Consultes, que cal dotar dels mitjans necessaris per a acomplir les seves funcions i, especialment, per a tractar amb rapidesa les consultes dels mitjans de comunicació sobre novetats de llenguatge en les quals hi ha d'haver una solució comuna. D'altra banda, aquesta Oficina ha d'estar en condicions de canalitzar les consultes que requereixen la intervenció d'altres oficines o comissions de la Secció Filològica i donar-hi resposta en un termini raonable.

Així mateix, a fi de donar curs a les propostes relatives a l'àmbit educatiu, la Secció ha previst d'activar la comissió de treball establerta en el conveni que van subscriure el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans i promoure acords semblants amb les altres administracions educatives del nostre àmbit lingüístic, a fi de treballar conjuntament en l'establiment de criteris satisfactoris sobre la unitat i la diversitat de la llengua estàndard, especialment en els llibres de text.

Entre els camps de col·laboració proposats per les conclusions de les Jornades, tenia una transcendència especial l'organització d'un sistema conjunt de seguiment de la qualitat lingüística en els usos públics, en el qual participin les administracions i els diversos serveis lingüístics sectorials. En l'opinió dels participants, aquest projecte hauria de començar per acordar uns criteris que donessin operativitat al concepte de qualitat lingüística i permetessin d'identificar, per mitjà de sondeigs representatius, quins són els punts que mereixen més atenció en el perfeccionament i l'elaboració de l'estàndard. La Secció Filològica ha considerat també plenament vàlida aquesta forma de cooperació i es mostra disposada a prendre-hi part activa.

Hi havia encara moltes altres propostes de caràcter específic, que van ser igualment acollides favorablement per la Secció Filològica. Algunes, per exemple, suggerien una representació més àmplia dels diversos sectors d'especialistes en les tasques del Consell Supervisor del TERMCAT o demanaven que la nova gramàtica normativa presti una atenció especial i clarificadora a les variants territorials de la llengua estàndard. Es tracta d'actuacions que ja han estat iniciades per la Secció Filològica, igual com les que sol·licitaven més contactes amb departaments universitaris, a fi d'estudiar les formes de cooperació en la recerca relacionada amb l'estandardització.

Amb tot, una de les actuacions que poden arribar a resultar més efectives és la decisió de preparar, com a experiència pilot, l'inici d'un fòrum virtual sobre l'estandardització, per mitjà d'un grup de notícies específic, vinculat a les formes telemàtiques de coordinació existents entre professionals de la llengua, com la llista de distribució Zèfir. Particularment, confio que aquesta modalitat d'interrelació oferirà una facilitat d'accés i de participació que resultarà molt profitosa, tant per a fer arribar a la Secció Filològica el punt de vista dels professionals de la llengua sobre aspectes del llenguatge que mereixen la seva atenció, com, inversament, per recollir el parer més detallat d'aquests professionals entorn dels mateixos treballs que les oficines o comissions de la Secció Filològica estiguin elaborant.

El cas és que, a partir de les Jornades per a la Cooperació en l'Estandardització Lingüística, sembla que podem entrar en una etapa de relacions més assídues i satisfactòries entre l'òrgan responsable de la normativa i els professionals que més contribueixen a la seva implantació social: una acció de conjunt imprescindible per al desenvolupament de la llengua comuna.

